

VROUWEN HOUDEN "HELFT HEMEL OMHOOG"

MAAR MAN BLIJFT DE BAAS

ZOP, 29 augustus 1995

Mao Zedong heeft eens gezegd dat "Vrouwen de Helft van de Hemel omhooghouden". Hij gaf daarmee aan dat vrouwen gelijk zouden moeten worden behandeld. Maar 46 jaar na de Chinese revolutie is daar nog weinig van te merken.

(Door Jan van der Made)

BEIJING (ZOP) Toen Liu Huasong, vrachtwagenchauffeur in het dorpje Tonghua, in de Noord-Chinese provincie Liaoning, een paar buitenlandse gasten ontving, bleek na uren pas dat hij een vrouw had. Die had al die tijd in de keuken gestaan om vier enorme schotels te bereiden. Zoet-zure vis, kip met pinda's, gebakken rundvlees en een schaal met dampende ei-soep, "Nee, blijf er maar bijzitten", zei hij, toen ze zich na het opdienen weer terug wilde trekken. Maar daar was ze te verlegen voor, of misschien te bang, en na wat buigen verdween ze achter een gordijn.

Toen Liu zijn vrouw trouwde was het een gearrangeerd huwelijk. "Ik hou niet van haar", vertelt hij tijdens de maaltijd. "Ik blijf zo lang mogelijk van huis, kom laat thuis en slaap de hele dag". Zijn vrouw wil geen gebruik maken van haar recht op beëindiging van het huwelijk. Ze is bang door de naaste omgeving als een *poxie*, een "versleten schoen" te worden uitgemaakt en dat dat een mogelijk tweede huwelijk in de weg staat. Een vicieuze cirkel, waar ze niet uitkomt.

In grote steden zijn de huwelijksgebruiken wat flexibeler. Beijing kent een tiental huwelijksburo's, zelfs één voor gemengde huwelijken met buitenlanders. Echtscheidingen nemen hand over hand toe, maar zijn nog niet algemeen geaccepteerd zoals in het westen. Li Hua, een 42-jarige schrijfster die drie jaar geleden van haar man scheidde heeft er nog steeds geen spijt van. "Het was een grote stap, maar ik gebruikte eigenlijk meer tijd om het aan mijn omgeving uit te leggen. Daar werd het aanvankelijk maar raar gevonden. Het zijn vooral vrouwen, die kritiek te verduren krijgen. Van mannen wordt het sneller geaccepteerd". Nu hebben een aantal vrouwelijke kennissen haar voorbeeld gevolgd.

Traditioneel worden vrouwen in China als inferieur beschouwd. Een meisjesbaby is iets waar je je voor schaamt. "Toen ik mijn dochter kreeg, reageerden mensen alsof er een familielid was overleden", vertelt een beteuterde moeder in Beijing's Kinderziekenhuis Nummer 1. Mannelijke babies groeien uit tot jongens, die sterker zijn en voor een betere landbouwproductie kunnen zorgen.

VROUWENVERKOOP

Ze worden ook niet uitgehuwelijkt, zodat ze een oudedagsvoorziening vormen voor de ouders. Althans, zo was het in vroeger eeuwen, voordat individualisering wortel begon te schieten en jonge plattelanders niet naar de steden trokken om daar het geluk te zoeken. Maar anno 1995 worden meisjesbabies nog steeds te vondeling gelegd, verkocht of in de meest schrijnende gevallen, verdrinken.

En dat heeft gevolgen. "China's bevolkingsstructuur is een atoombom", aldus een Italiaanse afgevaardigde op het NGO-forum dat vandaag in Beijing begint. "Op een gegeven moment zal die door mannen gedomineerde maatschappij uiteen spatten. Het is niet houdbaar". Het geboortecijfer is op dit moment 114 jongens op 100 meisjes. Onvermijdelijk gevolg: een mannenoverschot. Het verschijnsel "vrouwenverkoop" (gemiddelde prijs: 300 gulden) wordt al aangemerkt als een van de "zes kwaden" (naast gokken, drugs, porno, prostitutie en "feodaal bijgeloof") die keihard aangepakt moeten worden.

Wanhopige mannen (voornamelijk boeren) proberen alles om aan de vrouw te raken, en weten vaak geeneens dat het illegaal is om een bruid te kopen. Volgens de *Fazhi ribao* (Wetsdagblad) werden er de afgelopen twee jaar 24,751 vrouwen "gered" en 49,839 ontvoerders gearresteerd. Een vrouw, die naar een arbeidsmarkt in Beijing werd gelokt onder het mom van werkverschaffing werd maar liefst vijf maal verkocht. Eerder dit jaar vond de politie haar in totaal ontredderde staat, haar pezen doorsneden, in een varkenshok in de zuidelijke provincie Guangdong.

LANG MARS

Hoewel Chinese vrouwen volgens de wet "gelijke rechten" genieten, blijkt dat niet uit de beroepsverdeling. Het centrum van de macht, het Politburo van het Centrale Comité van de Communistische Partij bestaat uit louter mannen. Het Comité zelf bestaat maar uit zo'n 10 procent uit vrouwen. Toegegeven, er zijn vrouwelijke kopstukken: Wu Yi, de minister van Buitenlandse Handel, Staatsadviseur Chen Muhua en voorzitter van de Commissie voor Geboortebeperking Peng Peiyun, maar die vormen een absolute minderheid in de door mannen gedomineerde Chinese politiek.

Toch waren de communisten goed begonnen: Toen anti-regeringsopstandelingen na hun spectaculaire "Lange Mars" in 1935 aankwamen in Yan'an heerste er een sfeer van kameraadschap tussen mannen en vrouwen, *fellow-traveller* Agnes Smedley, een Amerikaanse socialiste predikte er feminisme en er werd de basis gelegd voor regels die vrouwen gelijkheid moesten geven. Maar wellicht onder invloed van rokkenjager Mao Zedong zelf, die vrouwen als niet veel meer dan speelgoed beschouwde, is emancipatie nooit helemaal van de grond gekomen in China.

Weliswaar is er een officiële vrouwenfederatie, maar de structuur daarvan is gelijk aan die van de Communistische (mannen)Partij en de standpunten die de organisatie inneemt, de naleving van stricte geboortebeperking, Politiek van Hervormingen en Open Deur naar het Buitenland, zijn er alleen voor het belang van de staat. "Onafhankelijke Chinese feministen zijn er wel", aldus de Italiaanse NGO-afgevaardigde, die tevergeefs had geprobeerd contact met hen te zoeken. "Maar op het moment zijn ze bang. Het is ze te verstaan gegeven dat als ze contact met ons hebben, ze in grote problemen kunnen komen. Problemen die alleen door mannen veroorzaakt kunnen worden".